

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. XI. De Scentiâ simplicis Intelligentiæ, Vißionis, & Mediâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

ratione subsequitur: quamvis in hoc casu, sicut cognitio quæ objectum antecedit, *Præscientia*, ita quæ sequitur, si vim vocis spectemus, *Postscientia* non incongruè dici possit.

VI. Eadem cognitio esse potest Scientiæ, & Præscientiæ.

Hinc infero primò, posse eandem cognitionem sub diversâ ratione esse simul *Scientiam* & *Præscientiam*, etiam respectu ejusdem objecti. Sic Scientiâ visionis, quam Deus habet rerum creaturarum, est tempore *Præscientia*, quia tempore eas antecessit, naturâ verò est merè *Scientia*, quia hoc modo illas non præcedit, sed potiùs sequitur: Scientia quippe visionis objectum suum supponit, ut postea dicitur.

VII. Respectu rei ab æterno creatæ, Scientiâ Visionis non esset Præscientia.

Si verò Deus rem aliquam, Angelum exempli gr. ut potuit, ab æterno creasset, scientiâ visionis, respectu illius, non fuisset ullo modo *Præscientia*; nec enim tempore illum antecessisset, cum Angelus ille fuisset ab æterno; nec naturâ; Scientiâ enim visionis, ut proximè dictum est, naturâ non præcedit res existentes, sed subsequitur. Scientiâ tamen Simplicis Intelligentiæ respectu illius Angeli ab æterno creati, quamvis tempore, ut ita dicam, esset *Scientia*, naturâ tamen esset *Præscientia*, quia hæc cognitio, utpote causa rerum, naturâ eas omnes antecedit.

VIII. Præscientia fieri interdum potest Scientiâ.

Addo ulteriùs: posse *Præscientiam* aliquam fieri interdum *Scientiam*. Sic scientiâ visionis Dei respectu Adami erat ab æterno *Præscientia*, quia cum præcessit: producto verò Adamo, habuit denominationem *Scientiæ*; tunc enim cognitio illa Dei coexistebat Adamo, & modò cum tempore subsequitur; unde hoc sensu est modò denominativè *Scientia*: quamvis omnis Dei cognitio in se intrinsecè & realiter semper maneat immutata: quod quo pacto fiat, dicitur infra, sectione decimaquinta.

IX. Divisio Divinæ Scientiæ in Artem & Prudentiam.

Tertiò, Divina Scientia dividitur in *Artem* & *Prudentiam*. *Prudentia* actus Dei internos ac liberos respicit, quos antecedit ac dirigit; Divina siquidem voluntas ferri nequit in incognitum, alioqui caco modo ac temerè, & quasi in incertum tenderet; quod quis non videt Deo esse indignissimum, qui nihil nisi sapientissimè, sicque ex directione prudentiæ, velle potest. De quo proinde ad Ephes. I. v. 11. dicitur, *Qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ*.

X. Quo sensu Divina Scientia Ars vocetur.

Divina verò Scientia *Artis* appellationem sortitur in ordine ad operationes externas; quo etiam sensu factiva dicitur, universumque, ac res singulas in eo existentes producit. Sic Sap. 7. v. 21. divina Sapientia vocatur *Omnium artifex*; & cap. 8. v. 6. de eadem dicitur: *Quis illorum quæ sunt, magis quam illa, est artifex?* Unde & sancti Patres passim affirmant, in minutissimis quibusque creaturis, formicâ scilicet; vel apiculâ, summi artificis peritiam maximopere elucere.

SECTIO UNDECIMA.

De Scientiâ simplicis Intelligentiæ, Visionis, & Mediâ.

I. Quid sit scientiâ simplicis intelligentiæ, & Visionis.

QUARTA divisio Scientiæ Divinæ est celebris illa in Scientiam Simplicis Intelligentiæ, & visionis: de qua divisione latè disputant Molina hic, a. 4. Suarez lib. 3. de Attributis, cap. 4. Vasq. I. p. 9. 14. a. 8. Alarcon hic, Disp. 5. d. 1. & alii: eamque expressè tradit S. Thomas hic, q. 14. a. 9. & I. cont. Gent. cap. 66. & alibi. *Scientiâ Simplicis*

Ex P. Compton Theol. Scholast. Tom. I.

intelligentiæ est, qua Deus res possibles (vel etiam impossibiles) cognoscit. *Scientiâ* autem *visionis* illa dicitur, quâ Deus novit res pro aliqua temporis differentiâ existentes. Hanc S. Thomæ divisionem Theologi omnes, uno vel altero excepto, amplectuntur.

II.

Res etiam existentes cognoscit Deus scientiâ simplicis intelligentiæ.

Hæc tamen divisio non est ita accipienda, ut Deus res futuras, seu pro aliquâ temporis differentiâ existentes non cognoscat etiam Scientiâ *Simplicis Intelligentiæ*; nam pro illo priori, antequam Deus decrevit illas producere, erant cognoscibiles, ergo pro illo priori Deus illas novit, cum necessariò cognoscat omne cognoscibile. Conf. pro illo priori Deus discernbat res illas ab impossibilibus, & has judicabat esse possibles, has impossibiles, ergo illas cognoscebat. Conf. secundo: pro illo priori nihil habuit alius mundus possibilis, per quod fuit cognoscibilis, quod non habuit iste, ergo hic pro illo priori cognosci potuit, quo potuit alter, ergo Deus cum cognovit.

III.

Vicarius dicitur Deus scientiâ simplicis intelligentiæ cognoscere res existentes.

Conf. tertio: Deus decreto suo libero voluit hunc mundum & hæc seriem rerum producere, non aliam, ergo hæc seriem pro illo priori ad decretum cognovit, cum voluntas Dei ferri nequeat in incognitum; sed pro illo priori non cognovit eam Scientiâ visionis, cum hæc sequatur decretum de futuritione rei, ergo per Scientiam Simplicis Intelligentiæ. Conf. quarto: Deus enim, quam semel habuit scientiam, nunquam amittit; sed semel habuit scientiam simplicis intelligentiæ circa hæc objecta, ut ostensum est, ergo. Quòd si quis dicat, scientiam Dei, ut sit simplicis intelligentiæ, requirere, ut res nullam omnino habeat existentiam, ne pro aliquo quidem posteriori, totam controverfiam reduxerit ad questionem de nomine.

IV.

Sine tercia scientia inter has duas Mediâ.

Thomistæ quidam omni modo contendunt, Auctores nostros mediam quandam scientiam inter scientiam *visionis* & *simplicis intelligentiæ*, contra S. Thomam, & communem Theologorum sententiam, in Scholas invexisse: ita Alvarez & alii nonnulli: sed nullum ex nostris proferre potuit Alvarez, qui hoc docuerit: Molina enim, in quem præcipuè hoc nomine invehitur, hic, a. 9. & a. 13. d. 17. expressè docet, hæc divisionem esse adæquatam, & objecta omnia complecti: idem affirmat Suarez, Vasquez, Bellarminus, Valentia, & alii antiquiores ex nostra Societate.

V.

Scientiam conditionatam radice aliqui ad scientiam simplicis intelligentiæ, alii ad Visionis.

Molina itaque, Bellarminus, Vasquez, Valentia, Lessius, & alii scientiam futurorum sub conditione ad scientiam simplicis intelligentiæ reducunt, quibus etiam subscribit Stapletonus: objectum itaque simplicis intelligentiæ esse voluit illud omne, quod abstrahit ab actuali, & absoluta existentia. Alii è contra cum Suarez, scientiam conditionatam revocandam potiùs censent ad scientiam visionis, sicque illam omnem scientiam, quæ quovis modo rem considerat sive absolute, sive sub conditione futuram, dicit Suarez esse visionis; scientiam autem simplicis intelligentiæ vult esse illam solam, quæ planè abstrahit ab omni futuritione, seu existentia rei, etiam conditionata, quæque in sola possibilitate sistit, & prædicatis rei essentialibus secundum se.

VI.

Volunt alii scientiam conditionatam esse Mediâ inter scientiam Visionis & Simplicis intelligentiæ.

Ex recentioribus tamen Erice hic d. 7. cap. 10. num. 65. & d. 9. cap. 1. num. 7. & deinceps; quem sequitur Alarcon hic, tract. 2. d. 5. cap. 3. num. 8. & videtur sententia Becani, I. p. cap. 10. q. 1. idque tenet Tannerus I. p. disp. 2. q. 8. dub. 9. num. 1. hi; inquam, dicunt scientiam conditionatam rei futuræ contingenter posse vocari mediam, non solum inter scientiam liberam, & necessariam, de quo mox dicitur, sed etiam inter Scientiam Simplicis intelligentiæ.

intelligentiæ & Visionis: objectum enim, inquit, ejus nec est purè possibile, sicut objecta Simplicis intelligentiæ, nec absolutè futurum, sicut objecta Scientiæ Visionis, sed medio quodam modo se habet: est enim futurum solum sub conditione, quod plus est quàm purè possibile, & minus quàm futurum simpliciter, seu absolutè.

VII. Hoc ergo sensu admitti potest hæc objecta habere statum medium inter purè possibilis, & absolutè futura; non quòd de facto quidquam habeant, seu quidquam eorum existat, imò etiam fortè nunquam existet; sed quòd haberent existentiam si poneretur conditio, quod de purè possibilibus dici nequit. Et hoc concedere debent aduersarii de propositionibus conditionis in materiâ necessariâ.

VIII. Unde addit P. Erice citatus, si Molina Scientiam Mediam hoc etiam sensu statuisset, ut mordicus contendunt Thomistæ, licet falsò, ut ostensum est, laudi tamen ei potius esset quàm vitio vertendum. Quid enim, inquit, gloriosius, quàm Scientiam hanc, quæ usque ad nostra tempora in tenebris latuit, in lucem protulisset, & modum tot tamque graves difficultates enodandi in scholas, tanto Orbis bono, inuexisset? His verò qui rom inuenerunt, jus est noimen eidem imponendi. Hæc ille.

IX. Quòd verò S. Thomas art. illo nono, nullam hujus Scientiæ fecerit mentionem, imprimis, inquit, Erice & Alarcon, solum est argumentum negativum; Scientiam enim Simplicis intelligentiæ, & Visionis astruendo, non negat mediam. Deinde S. Thomas illo loco solum agit de cognitione non entium, seu eorum quæ purè sunt in potentiâ, & horum ait esse Scientiam Simplicis intelligentiæ; sicut & habere Scientiam Visionis eorum, quæ sunt absolutè futura. Sicut autem tertii generis objectorum, nempe eorum quæ nec sunt purè possibilis, nec absolutè futura, sed medio modo se habent, nullam fecit ibi S. Thomas mentionem; ita non est mirum, si non assignaverit iis etiam propriam scientiam. Mihi itaque sine incommodo concedi posse videtur, Scientiam hanc esse mediam, non solum inter necessariam, & liberam, quod nostri omnes concedunt, ut postea videbimus, sed etiam inter Scientiam Simplicis intelligentiæ, & Visionis; tam enim medium est objectum inter purè possibile, & simpliciter futurum, quàm inter liberum & necessarium.

X. Quòd autem in re, quidquid sit de modo loquendi, S. Thomas admiserit hanc Scientiam mediam, seu conditionatam, patet tum aliis locis, tum 3. part. quest. 1. art. 5. ad 2. ubi ait Deum ob causas in abyso providentiæ suæ reconditas, noluisse ante id tempus, quo de facto peractum est hoc mysterium, Verbum Incarnari, nec hominibus ante Incarnationem existentibus prædicari Evangelium, licet nosset, illos, si prædicatum iis fuisset, acturos fuisse poenitentiam. Hæc directè est Scientia conditionata, seu media, quam astruimus, ergo.

SECTIO DUODECIMA.

De Scientia Naturali, & libera. Vbi, An Scientia Simplicis intelligentiæ, & Visionis, differant ex parte objecti.

QUINTO: Scientia Dei dividitur in Naturalem & Liberam. Scientia Naturalis illa est

quæ terminatur ad objectum necessarium, seu quod aliter se habere non potest. *Libera* è contrà, quæ terminatur ad objectum contingens, seu quod aliter esse potest, vel quod existit dependenter à voluntate Dei liberâ. Hanc divisionem contendunt Thomistæ eandem esse cum præcedente, & Scientiam Naturalem seu necessariam cum Scientiâ Simplicis intelligentiæ, Liberam verò cum Scientiâ Visionis coincidere: sed frustra, cum Scientia, quam Deus habet de seipso, sit Visionis, & tamen necessaria respectu omnium præterquam actuum liberorum. Sic etiam Scientia rerum sub conditione futurarum à multis dicitur esse Simplicis intelligentiæ, ut vidimus, & tamen non est Necessaria. Nec unquam S. Thomas hanc divisionem Scientiæ Dei tradidit.

Scientiam ergo conditionatam, seu objectorum conditionatè futurorum dicunt communiter nostri esse mediam inter Naturalem seu Necessariam, quæ in rebus creatis est de purè possibilibus, utpote quæ necessariò sunt possibilis, & Liberam, quæ est de rebus pro aliqua differentia temporis existentibus; mediâ enim viâ procedit hæc Scientia; cum objectum ipsius nec sit purè possibile, nec absolutè futurum. Fortè tamen est quæstio de nomine, utrum vocanda sit hæc Scientia media inter Necessariam, & Liberam, ut vult Molina; an Libera, ut vult Suarez, Arrabal, & alii, cum dependeat ab arbitrio creato libero: si autem conditio sit Libera, objectum, inquit, à tali conditione dependens, est similiter Liberum, & consequenter Scientia item quæ ad illud objectum sequitur, libera erit conformiter ad naturam objecti. Si tamen per Scientiam Liberam intelligat quis eam, qua Deus potuisset carere si voluisset, hoc sensu potest Scientia conditionata vocari media inter merè Naturalem seu Necessariam, & merè Liberam, eâ fortè solum exceptâ, quæ ex actuali Dei decreto præcisè pendet. Certum ergo est, esse in Deo Scientiam conditionatam, de qua fuscè postea: utrum autem sit vocanda *Media*, his fortè est de nomine.

Quæri hic solet, in quo differat objectum Scientiæ Simplicis intelligentiæ, & visionis? Ad hoc obiter cum communi opinione, dico, nullam esse in objecto differentiam ex parte rei cognitæ, sicut nec inter objectum Scientiæ conditionatæ, & visionis: Deus enim, sicut per Scientiam conditionatam novit, *Si Petrus cras ponatur in talibus circumstantiis, peccabit*; ita etiam posito, vel absolutè futuro peccato, videt absolutè illum in talibus circumstantiis peccare, vel esse peccatum. Cum etiam Deus non decernat producere nisi quod cognoscit esse possibile, quicquid statuit producere, novit antea per Scientiam Simplicis intelligentiæ, esse possibile, & post decretum, illud ipsum videt per Scientiam visionis esse futurum. Differunt ergo hæc Scientiæ solum quoad modum tendendi; per Scientiam enim visionis judicat Deus rem actu existere, & excludere negationem sui; per Scientiam autem Simplicis intelligentiæ solum hoc judicat conditionatè, nempe, fore ut existeret, si Deus vellet eam producere, vel aliquid hujusmodi: de quo nunc plura subjiciam.

Ut verò res hæc, quæ spinosissima est, & maxime intricata, non nihil declaretur: observandum id, quod fuscè discussi Disp. 4. & 5. Metaphysicæ, triplicem scilicet considerari posse cujusque rei statum, *puræ Possibilitatis, Existentiæ, & Medii*, quando scilicet representantur prædicata rei intrinseca secundum se, præcendendo ab eo quòd existant, vel non existant. Esse itaque rem purè possibilem, est actu

Quid sit Scientia Naturalis, quid Libera.

Non omni Scientia Visionis est Libera.

II. *Scientia conditionata media inter naturalem & liberam.*

Negant aliqui eam esse mediam.

Vocanda vero non sit Media, sed est de nomine.

III. *Inter Scientiam Simplicis intelligentiæ & Visionis nulla est in objecto differentia.*

Haec Scientia differat solum ex modo tendendi.

IV. *Triplex rerum status, Possibilitatis, Existentiæ, & Medii.*